

Antopäivä

30.6.2011

Diaaritunniste

Trafi/10977/03.04.02.01/2011

Voimassaoloaika

30.6.2011 alkaen toistaiseksi

Korvaa

Trafi/22988/03.04.02.00/2010

**KÄYTTÖÖNOTTOLUVAN JA RAKENTAMISAIKAISEN
KÄYTTÖLUVAN HAKEMUSMENETTELY**

SOVELTAMISALA

Tätä ohjetta sovelletaan rautatiejärjestelmän kiinteiden rakenteellisten osajärjestelmien (INS, CCS, ENE) käyttöönottoluvan ja rakentamisaikaisen käyttöluvan hakemusmenettelyssä kaikissa hankkeissa, ellei Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi) hankekohtaisesti muuta määrää.

RAKENTEELLISEN OSAJÄRJESTELMÄN PARANTAMISTA TAI UUDISTAMISTA KOSKEVA SUUNNITELMA

1. Rautatielain (304/2011) 46 §:n mukaan uuden osajärjestelmän valmistamista tai rakentamista sekä osajärjestelmän parantamista tai uudistamista koskeva suunnitelma on toimitettava Trafille, joka päättää sen perusteella, ovatko työt niin merkityksellisiä, että uusi käyttöönottolupa on tarpeen. Uusi käyttöönottolupa on aina vaadittava, kun suunnitteilla olevat työt voivat vaikuttaa kyseisen osajärjestelmän turvallisuuden yleiseen tasoon.
2. Hankkeen kuvaamiseen Trafille käytetään lomaketta 1, joka on ladattavissa Trafin verkkosivulta (www.trafi.fi/rautatiet/luvat/kayttoonottolupahakemus).
3. Suunnitelmaa ei tarvitse toimittaa sellaisista selvästi kunnossapidoksi katsottavista töistä, joissa rataa korjataan paikallisesti käyttäen sen nykyisen kuvauksen mukaisia rakenteita ja osia. Epävarmoissa tapauksissa on pyydettävä tulkintaohjeita Trafista.

RAKENTEELLISEN OSAJÄRJESTELMÄN KÄYTTÖÖNOTTOLUPA

1. Rautatielain 44 §:n mukaan rakenteellisen osajärjestelmän käyttöön ottamiseen on oltava Trafin myöntämä käyttöönottolupa.
2. YTE tulee voimaan ja velvoittaa kansallisia viranomaisia (Trafi, Liikennevirasto) heti kun se on julkaistu EU:n virallisessa lehdessä. YTE:n täytäntöönpanevan kansallisen normipäätöksen antamisen jälkeen myös yritysten on noudatettava YTE:ä.
3. Rautatielain 43 §:n mukaan Trafi voi tietyissä tapauksissa pyytää Euroopan komissiolta poikkeusta YTE:stä. Toimijan on tehtävä poikkeuspyyntö rautatiejärjestelmän turvallisuudesta ja yhteentoimivuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (372/2011) 13 §:n mukaisesti Trafille, joka selvittää ensin, onko poikkeuksen pyytäminen komissiolta perusteltua.
4. Jos YTE:n 7 luku mahdollistaa YTE:n vaatimusten noudattamatta jättämisen esim. siirtymäajoin, on Trafille osoitettava että YTE:n 7 luvun edellytykset täyttyvät.
5. Jos komissiolta ei ole haettu poikkeuksia YTE:n noudattamiseen eikä hankkeeseen voida soveltaa YTE:n 7 luvussa esitettyjä siirtymäaikoja, hankkeessa on noudatettava YTE:ä.
6. YTE:n perusparametrien mukaisen vaatimustenarvioinnin tekee aina ilmoitettu laitos, joka antaa siitä EY-vaatimuksenmukaisuustodistuksen.
7. Eri osajärjestelmille hyväksytyistä ilmoitetuista laitoksista löytyy lista komission nettisivuilta (<http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/>).
8. Se, että Suomessa ei ole suomalaista ilmoitettua laitosta, ei poista velvoitetta käyttää ilmoitettua laitosta.
9. Hankkeessa, jossa on noudatettava YTE:ä, ei Trafi voi antaa käyttöönottolupaa ilman EY-tarkastusvakuutusta, jonka hakija voi laatia ilmoitetulta laitokselta saamansa vaatimuksenmukaisuustodistuksen perusteella.

10. Rakenteellisen osajärjestelmän vaatimustenmukaisuus on arvioitava rautatielain 65 §:n mukaisessa FI-tarkastuksessa ja osoitettava asetuksen 372/2011 12 §:n mukaisella FI-tarkastusvakuutuksella siltä osin, kuin sitä eivät koske YTE:n vaatimukset. FI-tarkastusta on pyydetävä Trafilta sen jälkeen kun se on ilmoittanut käyttöönottolupatarpeesta.
11. Käyttöönottolupaa on haettava lomakkeella 2 sekä siihen kuuluvilla liitteillä, joita ovat:
- luettelo hanketta koskevista määräyksistä,
  - EY-tarkastusvakuutus ja vaatimuksenmukaisuustodistus liitteineen, jos sellaiset on hankkeelle pitänyt saada,
  - FI-tarkastusvakuutus liitteineen,
  - selvitys mahdollisesti myönnettyistä poikkeusluvista,
  - riippumattoman arviointilaitoksen (ISA) laatima turvallisuuskertomus,
  - osoitus siitä, että turvalaitteen käyttöohje on käytettävissä (CCS-osajärjestelmä),

Trafi voi pyytää hakijalta lisäselvityksiä.

Vähimmäisaika lupahakemuksen käsittelyyn on yksi kuukausi. Käsittelyaika riippuu kuitenkin asian laadusta ja laajuudesta. Tarvittaessa käsittelyajasta on neuvoteltava Trafin kanssa hyvissä ajoin etukäteen.

RAKENTAMISAIKAINEN KÄYTTÖLUPA

1. Rakentamisaikainen käyttölupa perustuu rautatielain 47 §:ään.
2. Lupa voidaan myöntää vain uudistamis- tai parantamishankkeelle. Rataoikaisu ja lisäraiteiden rakentaminen katsotaan parantamiseksi.
3. Lupa voidaan myöntää, jos kysymys on vaiheittain valmistuvasta hankkeesta ja osajärjestelmän käyttö on tarpeen riittävien liikenneyhteyksien turvaamiseksi, eikä rautatiejärjestelmän turvallisuutta vaaranneta.
4. Rakentamisaikainen käyttölupa ei poista vaatimusta hakea 44 §:ssä säädettyä käyttöönottolupaa osajärjestelmän valmistuessa. Käyttöönottolupaa on haettava viipymättä kun jokin osa/alue hankkeesta valmistuu eikä siihen kohdistu enää rakentamistöitä. Tiliointiä, dokumentointia ja arkistointia jne ei katsota rakentamiseksi. Jos tarkistusmittauksia on tarkoitus tehdä usean kuukauden kuluttua varsinaisten rakentamistöiden päätyttyä, on käyttöönottolupaa haettava ja hakemuksessa mainittava, että tarkistusmittaukset ja mahdolliset korjaukset tehdään myöhemmin sekä milloin ne tehdään.
5. Rakentamisaikainen käyttölupa voidaan myöntää kerrallaan enintään kolmeksi vuodeksi. Trafi voi sisällyttää lupaan ehtoja tai rajoituksia, joilla varmistetaan turvallisuus rautatiejärjestelmässä.
6. Rakentamisaikainen käyttölupa ei oikeuta yhteentoimivuus- tai turvallisuussäännösten noudattamatta jättämiseen.
7. Rakentamisaikaista käyttölupaa on haettava lomakkeella 3. Hakemuksessa on osoitettava:
  - työnaikaisen liikennöinnin tarve (esim. korvaavia kuljetusjärjestelyjä ei voida tai ei ole tarkoituksenmukaista mm. kustannussyistä järjestää),
  - millaiset työt vaikuttavat liikennöintiin,
  - millaisilla toimenpiteillä liikennöinnin turvallisuus varmistetaan sekä rakentamistyön aikana että ratatyön päätyttyä,
  - millaisilla toimenpiteillä hakija valvoo liikenneturvallisuutta ratatyön aikana,

- vastuunjako valvonnassa hakijan ja mahdollisen konsultin välillä,
- millaisilla toimenpiteillä mahdollisesti havaitut puutteet liikennöinnin turvallisuudessa korjataan sekä
- millaisia mahdollisia rajoitteita liikennöinnille asetetaan ratatyön aikana ja/tai sen jälkeen sekä miten rajoitteet poistetaan.

Trafi voi pyytää hakijalta lisäselvityksiä.

Vähimmäisaika lupahakemuksen käsittelyyn on yksi kuukausi.

Yhteyshenkilöt:

- lupamenettely
  - o yksikönpäällikkö Lauri Leino, p. 040 548 7603, lauri.leino(at)trafi.fi
- INS-osajärjestelmä
  - o johtava asiantuntija Auri Halinen, p. 040 548 7589, auri.halinen(at)trafi.fi (myös saavutettavuusnäkökohdat INS-osajärjestelmässä)
  - o valmiuspäällikkö Jouko Pirttimäki, p. 040 027 5407, jouko.pirttimaki(at)trafi.fi (myös rautatietunneleiden turvallisuus)
- CCS- ja ENE-osajärjestelmät
  - o johtava asiantuntija Tomi Anttila, p. 040 728 0806, tomi.anttila(at)trafi.fi

Rautatieturvallisuusyksikön päällikkö Heidi Niemimuukko